

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja do konca tega leta 1 K za Avstro-Ogrsko, 1 marko za Nemčijo, 2 liri za Italijo in 1/2 dolarja za Ameriko.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 20 vin., vsa stran 60 K, pol strani 30 K, četrt strani 15 K, osminka strani 8 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Kmetje! Belokranjci!

V nedeljo, 30. t. m.

**vsi na shod
v Gradac,**

ki se vrši

ob 3. popoldne ob vsakem vremenu,

če bo lepo, na prostem,

če bo grdo vreme, pa v Maceletovem salonu.

Belokranjci.

Po celem svetu je taka navada, da daje oskrbnik odgovor in račun tistemu, ki mu je to oskrbnništvo izročil. Oskrbnika, ki bi ne hotel podati natančnega računa od svojega oskrbovanja, se enostavno postavi pred vrata. Vse bi se smejalo gospodarju, ki bi kaj takega ne napravil. A vidite, mi smo vendar podobni takšnemu gospodarju, ki ima oskrbnika, kateri mu neče in neče dajati odgovora, katerega ni od nikoder blizu. To je naš državni in deželni poslanec Šuklje. Poltretje leto ima že priliko, da bi kaj za nas, za belokranjske volilce storil. Prilike dosti in časa menda tudi dosti. A ta človek niti **ust ni za nas odprl**, kaj šele, da bi imel kaj pokazati uspehov. Če je naš poslanec, je naš oskrbnik, torej nam **dolžan odgovora**. Ali nam je prišel te 2 in pol leti vsaj račun polagati?, povedati, zakaj vleče po **20 kron na dan** za poslanstvo, katero smo mu **mi** izročili? Ne, še blizu ga ni kot poslanca. Enkrat se je vozil po Beli Krajini, po takih krajih, kjer — nič ljudi ni, in po farovžih. Kaj so ga farovži izvolili za poslanca, da njim odgovor daje? Pa kot kaj je takrat skrivaj prišel? Kot poslanec? Ne, kot deželni glavar. Zakaj? Zato, ker se nam kot tak ni čutil dolžnega dajati odgovora in ker je kot glavar imel to **pot mastno plačano**. Seve, **plemenitaš** je postal, pa se nas kmetov sramuje; ne sramuje se pa ne tistih dese-

takov, ki jih dobiva po naši milosti, a zanje pa ne naredi nič. Plemstvo gorialidoli, to nam Amerikancem ne imponira prav nič. Taki ljudje se ne bodo na naš račun dobro imeli, delali pa nič. Mi poznamo eno plemstvo, to je plemstvo poštenega srca in pridnih rok. Vsem »plemenitim« gospodarjem pa zagrnimo enkrat v ušesa, »baron, hodi v penzijo, če nečeš in ne znaš delati.«

Možje, če koga kaj boli, kriči. Le če kriči, drugi vedo, da mu nekaj manjka, le če kriči, mu pridejo pomagati. Ali nas ne boli nič? Bogme da! Saj so vsi najboljši delavci v Ameriki, morajo v Ameriko. Skoro vsakdo je bil že čez lužo. Kaj hodimo zato tja, ker se nam doma dobro godi? Vraga ne! Oglasimo se torej, povzdignimo svoj glas, da nas bodo slišali gori do cesarskega Dunaja, kjer visoka gospoda davke deli. Oglasimo se **mi**, ki te davke **plačujemo**.

Prihodnjo nedeljo, dne 31. t. m. se vrše trije shodi v Beli Krajini, kjer bomo naglas povedali svoje težnje, ker jih naši poslanci nečejo. Povedali bomo na glas, da ne maramo takšnih poslancev, ki ne delajo, ki pa dobro znajo denuncirati, kot naš »plemeniti« Šuklje.

Zato pohitite prihodnje nedeljo vsi na tisti shod, kateri Vam je bližji.

V nedeljo, dne 30. t. m. se vrše v Beli Krajini sledeči shodi:

V Metliki

ob pol 9. dopoldne v Sokolovi dvorani.

Na tem shodu govori deželni poslanec **Franc Višnikar** in **dr. Gregor Žerjav**.

V Črnomlju

ob 11. dopoldne v Laknerjevi gostilni.

Tu govori deželni poslanec **dr. Ivan Oražen** in **dr. Fettič - Frankheim**. Popoldne pa pridejo govorniki z obeh shodov v Gradac.

V Gradcu

se vrši shod ob 3. popoldne na trgu.

Shod je javen in vsakomur pristopen. Na tem shodu govore vsi štirje gori navedeni govorniki.

Francišek Ferrer.

Srednji vek s svojo inkvizicijo je zopet oživel v bedni Španiji, kjer ima katoliška duhovščina neomejen vpliv na vladu. Zbesnela jezuitska maščevalnost je zahtevala glavo enega prvih sinov španskega naroda — Franciška Ferrerja, ravnatelja »Moderne šole«, enega prvih španskih žurnalistov, katerega ime slovi po vsem civilizovanem svetu, človeka, ki se je boril s svojim velikim umom za napredek svojega naroda in vsega človeštva, velikega moža, katerega duševni vpliv je bil merodajen v zadnjih letih na vseh mednarodnih kongresih naprednih mož vseh narodov celega sveta. Ta veliki pionir kulture je mrtev. Padel je kot žrtev duhovniške reakcije 13. oktobra t. l. Njegove poslednje besede so bile: »Vojaki, merite dobro! Živio moderna šola!«

Globoko je pretresla ta tragedija ves kulturni svet! Vsa civilizirana Evropa se zgraža na brezmejnem klerikalnem zločinu.

Ferrerja je obsodilo vojaško sodišče — in sicer kakor je pri tej srednjeveški instituciji navada —, ne da bi ga zaslišalo in ne da bi bile zaslišane predlagane priče. Obsojen je bil na temelju nekega protokola, na temelju od jezuitov pripravljene denunciacije. Jezuitje so porabili ugodno priliko in svoj vpliv ter so se tako otresli moža, katerega so brezmejno sovražili, ker jim je bil najbolj nevaren radi svojega kulturno - prosvetnega delovanja. Kljub nezadostnim dokazom je bil obsojen na smrt. Njegov zagovornik, član vojaškega sodišča, je nad vse jasno dokazal sodnemu dvoru, da so dokazi o Ferrerjevi krivdi popolnoma neutemeljeni. Vsa stvar je bila pripravljena. Sicer so pa že dolgo prej vpili duhovniki raz lece, da se mora Ferrerja usmrtiti. Nekateri klerikalni listi so kar naravnost brez sramu proglašali, da Ferrer zasluži smrt že radi ustanavljanja modernih šol in zalaganja svobodomiselnih knjig. Zgodil se je torej justični umor. Sodišče ga je brez zadostnih doka-

zov spoznalo krivega, češ, da je povzročil znane krvave barcelonske izgrede. — V Barceloni so se tedaj dvignile ljudske mase in dale dejansko duška svojemu nad vse bednemu stanju. Proletariat se je uprl militaristični pošasti. Preprečiti je hotel prelivanje nedolžne krvi v Maroku. Hotel je zabraniti, da bi se nedolžni ljudje med seboj streljali radi interesov španskih kapitalistov. Ob tej priliki je postala masa za kratek čas gospodar situacije v obmorskem mestu Barceloni. Kdor pozna le količnik razmere na Španskem, mu bo umevno, da je masa obrnila svojo moč proti tistem elementu, ki ga najbolj tlačijo, proti duhovništvu, zlasti menihom. Klerikalna španska vlada se boji širjenja socializma, zato šikanira industrijo, da bi se z njo ne širile tudi organizacije zavednega delavstva. Delavstvu odvzemajo kruh mnogoštevilni samostani, v katerih se pečajo menihi z različnimi obrti. Menihi nimajo rodbin, ki bi jih morali rediti, zato proizvajajo lahko ceneje in s svojo konkurenco ubijajo laično obrt in industrijo. Radi tega vlada med delavstvom velika beda. Ljudstvo se trumoma seli v Ameriko. Revščina torej, ki jo provzročajo menihi, je bila glavni vzrok, da so v Barceloni ljudske mase požigale samostane in cerkve. Seveda je klerikalno časopisje, ki dosledno zagovarja krivico in laž, nesramno lagalo o raznih grozodejstvih, ki so se baje vršila ob teh prilikah. Danes je popolnoma dognano, da so bili v tej revoluciji ubiti le trije duhovniki, pa še ti po svoji krivdi, ker so izzivali. Predno se je zažgalo kak samostan, se je vedno pozvalo menihe oziroma nune, da naj ga zapuste. Šele potem se ga je zažgalo oziroma razdejal. Kdor pa se vsled svoje trme sam prostovoljno sežge, je to njegova stvar. Gotovo se vsako nasilje obsoja že samo na sebi. Vse drugače pa se sodi stvar, če vemo za njih vzroke. Sicer pa se je na Španskem že večkrat zgodilo, da so ljudske mase požigale in plenile samostane. In to vedno takrat, ko je beda, katero ravno povzročajo v prvi vrsti samostani, priklopela do vrhunca. Toliko zavednemu občinstvu v pojasnilo, da bo vedelo prav soditi dogodke, o katerih je brezmejno laži prinašala tudi naša klerikalna gnojnica. — Ferrer pa s temi izgredi ni bil prav nič v zvezi. Saj ga pred temi dogodki niti v Španiji ni bilo. Ferrer sam je bil vedno nasprotnik nasilne revolucije. Proti dejanski revoluciji je nastopal tudi v svojih spisih. On je dobro vedel, da dejanska revolucija dobri stvari mnogo več škoduje kot pa koristi, da prinese morda hipne uspehe, katerim pa potem sledi še hujša reakcija. Širil pa je med ljudstvom mišljensko revolucijo. Ustanavljal je šole, pisal, agitiral, zalagal knjige in jih širil med ljudstvo. Delal je na prosvetnem polju, ker je vedel, da le izobrazba bo ozdravila njegov nesrečni narod od globokih ran, ki mu jih je zadala tisočletna reak-

cija. Otresti se predsodkov, iztrebiti reakcionarno mišljenje, to je temelj, na katerem mora temeljiti izobrazba ljudstva. In s tem svojim vzgojevalnim mirnim delom je kopal polagoma grob duhovniški premoči na Španskem. Njegovo sistematično pedagogično delovanje je pripravljalo siguren konec reakciji. Misli je treba, spoznanja, in narod hitro napreduje.

Duhovščina je videla, kako se pripravljala njeni vsemogočni vladi konec, zato se je neizmerno bala tega moža in ga je tudi neizmerno sovražila. Ferrerju je že več let stregla klerikalna vlada po življenju. Sedaj se ji je, žal, posrečila njena nakana, padla je nedolžna žrtev v žrelo jezuitske reakcije.

Naj sledi še nekoliko življenjskih podatkov o tem za vse človeštvo zaslužnem možu. Rojen je bil leta 1859 v Abelli v provinci barcelonski kot sin meščanskih staršev. Bil je železnični inšpektor. Pozneje se je posvetil politiki, bil je tajnik bivšega ministrskega predsednika Ruiz Zorille, voditelja napredne republikanske stranke. Po l. 1883 pa se je začelo na Španskem persekvirati republikance. Mnogo se jih je izselilo v tujino. Tako je tudi Ferrer odšel v Pariz, kjer se je živil s poučevanjem španščine. Pridno pa je zasledoval dogodke v svoji domovini. Prišel je do prepričanja, da le vzgoja, šole morejo rešiti njegov bedni narod. Tu v Parizu se je intenzivno pečal s šolskimi in pedagogičnimi problemi.

Sreča mu je bila mila. Bogata dama, ki je tudi bila navdušena za njegove ideje, in ki je najbrž tudi ljubila simpatičnega, lepega moža, mu je zapustila v svoji oporoki milijon frankov. Idealni mož je ta denar porabil za prosveto, za blagor svojega naroda. Povrnil se je v domovino. Ustanavljal je moderne šole, ki niso bile odvisne od duhovščine. S svojimi modernimi šolami je hotel paralelizirati pogubonosni vpliv, ki ga sejejo med narod samostanske šole, ki ljudstva ne vzgojujejo, ampak le poneumnujejo in ubijajo mladini razum. Ferrer je s svojim denarjem ustanovil nad 50 modernih šol. Za te šole je tudi pisal in predstavljaj knjige; izdajal znanstvene revije. Predstavljaj je najlepša dela iz francoščine, angleščine in nemščine. Tako je ustvaril celo moderno biblioteko. Založil in izdal je na stotisoče knjig. In to njegovo kulturno delo kaže lepe sadove. Kljub neznanosti reakciji se Španija spreminja polagoma v moderno, ljudsko državo. Čez vse duhovniško nasilje speje špansko ljudstvo k svobodi. Usmrtili so velikega moža; Ferrer je postal novodobni mučenik za svobodo, za napredno misel. Ubili so ga telesno, njegovo delo, njegove ideje pa se bodo širile in zmagale kljub vsem zaprekam. Pozni rodovi pa bodo uživali sadove njegovega truda in dela in s svetim spoštovanjem se bo izgovarjalo ime mučenika — Ferrerja.

* * *

Nič naj nas ne moti sramotenje in psovanje propalih ljudi, ki bodo prišli in bodo pljuvali na grob tega velikega moža in dobrotnika človeštva. Vse svoje delovanje je posvetil blaginji svojega naroda. Za svoj narod, za svoje prepričanje je dal svoje imetje in svoje življenje. Zato pa slave tega moža niti najmanj ne bodo zatemnile sramotitve reakcionarcev, ki hočejo ubiti resnico. Sramotili so ga in ga bodo še tudi slovenski klerikalci, ki se navdušujejo in zagovarjajo vsako falotstvo, naj je naredi kjerkoli na svetu kak klerikalni urednik — patentiranih lažnikov —, ki so prodali svoje prepričanje za kos kruha, more Ferrerjevi slavi ravno toliko škodovati, kakor pasje lajanje luni.

Politični pregled.

Avstrija.

V sredo, dne 20. oktobra je imela, kakor smo že poročali, poslanska zbornica svojo prvo sejo v tekočem zasedanju. V petkovi seji si je izvolila v predsedstvo iste može, ki so bili že prej na tem častnem mestu, samo mesto dr. Laginje, je bil za jugoslovanskega podpredsednika izvoljen poslanec Pogačnik. — V torkovi seji je vlada predložila proračun za leto 1910. Ta proračun izkazuje na papirju **42 milijonov primanjkljaja**, dejansko pa je primanjkljaja po priznanju finančnega ministra samega, okrog **150 milijonov**. Kako se bo ta primanjkljaj pokrili? Seveda z novimi davki. Minister je napovedal uvedbo novega davka na vino in **podržavljenje proizvajanja in razprodajanja vžigalic**. Vse to bo donášalo državi vsako leto nad 30 milijonov dohodkov. A kdo bo nosil ta nova bremena? Po pretežni večini najrevnejši sloji! — V poslanski zbornici vlada za sedaj še mir. Obstrukcije ni, a vendar je položaj Bienertrove vlade tako obupen, da se že celo govori o važnih spremembah v ministrstvu. Pravijo, da pride na krmilo nestransko uradniško ministrstvo, v katero bo poklican tudi zastopnik Jugoslovancov. Govori se, da bo jugoslovanski minister - rojak neki kranjski klerikalni poslanec. Z naprednega stališča bi si želeli, da bi bil na to važno mesto poklican kak hrvatski poslanec, ki bo gotovo slovenske narodne koristi bolj nepristransko zagovarjal, kakor kakršnikoli slovenski klerikalni, ki mu je slepa strankarska strast nad vse. — »Zveza južnih Slovanov« v poslanski zbornici, ki ji pripadajo tudi slovenski napredni poslanci, si je izvolila za predsednika dr. Ploja, v parlamentarno komisijo pa napredne poslance župana Hribarja, dr. Ploja in dr. Rybača. Nadalje je sklenila, da ostane še nadalje v »Narodni zvezi«, ki jo tvorijo skupaj s slovenskimi klerikalci.

Hrvatska.

V ospredju političnih razmotrivanj na Hrvatskem stoji pravda hrvatskih in srbskih poslancev proti profesorju dr. Friedjungu na Dunaju, ki je obdolžil te poslance, da jih je srbska vlada podkupila. Obravnava v tej pravdi bo pred dunajskimi porotniki tekom meseca novembra ali decembra. Listi hrvatske vlade kujejo iz te pravde političen kapital ter skušajo dokazati, da so Friedjungova sumničena opravičena. Mi, ki poznamo rodoljubje hrvatskih in srbskih poslancev, vemo, da so vsa ta sumničena zgolj podla obrekovanja, proračunjena v to, da razbijejo gotovim krogom tako neprijetno slovo Hrvatov in Srbov. To dejstvo bo brez dvoma jasno dognala tudi dunajska obravnava.

Srbija in Bolgarska.

Takozvano koalicijsko ministrstvo v Srbiji je odstopilo. Novo vlado so sestavili skupno stari in mladi radikali. Na čelu novi vladi kot ministrski predsednik je znani spretni srbski državnik Nikola Pašić. — Te dni je nepričakovano prišel v Kruševac na Srbskem bolgarski kralj Ferdinand. Sprejel ga je prestolonaslednik Aleksander v spremstvu odličnih srbskih državnikov in drugih dostojanstvenikov. Sprejem je bil nad vse pristržen, ker je tudi ljudstvo kralja povsodi navdušeno pozdravljalo. Splošno se sodi, da je bil ta poset samo predhodnica za obisk bolgarskega kralja v Belgradu, ki ima pripraviti najtesnejše zblizanje bratskih držav Srbije in Bolgarske. V interesu slovanske stvari bi bilo to iskreno želeti!

Rusija in Italija.

Preteklo nedeljo je obiskal ruski car Nikolaj italijanskega kralja na njegovem gradu Rakoniži. V Italijo je car potoval preko Nemčije in Francoske, da bi mu bila pot preko Avstrije dosti bližja. Pravijo, da car namenoma ni hotel potovati preko Avstrije, da s tem izrazi svojo nezadovoljnost z avstrijsko politiko, zlasti na slovanskem jugu. Posledica carjevega obiska je, da se je Italija znatno približala Rusiji in Franciji in da je njen izstop iz trozveze samo še vprašanje časa.

Španska.

Pod pritiskom javnega mnenja je moralo odstopiti klerikalno ministr. Maura. — Novo vlado je sestavil naprednjak Moret, ki je proglasil za svojo prvo nalogo, da pripomore postavljanju veljave tudi napram menihom in posvetni duhovščini, ki so dosedaj pač imeli v državi glavno besedo, plačevali pa niso nobenih davkov. Ako se novi napredni vladi posreči napraviti mir in red, bo zasijala tudi Španski srečnejša bodočnost.

Razgled po Slovenskem.

r **Delo napredne stranke.** Narodno-napredna stranka je priredila preteklo nedeljo štiri shode: v Ljubljani, v Logatecu, v Mokronogu in v Prestranku. Vsi ti shodi so krasno uspeli, ker je došlo na nje lepo število zavednih naših somišljenikov. Številno najlepši shod je bil v Ljubljani, kjer se ga je udeležilo nad 800 ljudi. Na vseh teh shodih so govorniki razpravljali o pogubni klerikalni politiki, ki bo našo ubogo kranjsko deželo pritirala na rob gmotnega in moralnega propada. Kot najboljše sredstvo proti klerikalizmu so priporočali krepko in vsestransko napredno organizacijo. Na vseh shodih so bile sprejete resolucije, v katerih se izreka naprednim poslancem v deželni zbor zaupanje in zahvala za njih možati nastop proti klerikalnemu nasilstvu.

r **O belokranjski železnici.** O zgradbi belokranjske železnice smo se poučili na merodajnem mestu in izvedeli to-le: Da se ni z zgradbo te železniške proge že pričelo, so mnogo krivi žalostni politični odnošaji v državi. Prav dosti pa je tudi v tem oziru zakrivil znani klerikalni bivši črnomaljski okrajni glavar Župnek, ki je nasvetoval vedno nove spremembe na načrtih. **Po poizvedbah v železniškem ministru pride v poštev šestero tras. Ministrstvo bo dalo te trase natančno proučiti ter se bo odločilo za eno izmed njih.** Takoj na to pa se prične z zgradbo.

r **Klerikalei kupujejo pristaše!** Tisti vodja hrvatske kmetijske stranke, ki se je udeležil zadnjega klerikalnega shoda v Ljubljani in ki se piše Štefan Radić, priznava v svojem glasilu »Dom«, da so mu kranjski klerikalei šteli tisočake za njegovo, na dražbi se nahajajočo tiskarno, da je prestopil na njihovo stran ter se udeležil njihovega ljubljanskega shoda. Slovenski kmetje, ali bi ne bilo bolje, ako bi slovenski klerikalei, če imajo že preveč denarja, pomagali s temi tisočaki, ki so jih izprešali iz vaših žuljev, potrebnim in revnim kmetovalcem, mesto da jih vtikajo v falitno tiskarno?

r **Profesor stenografije na vseučilišču v Sofiji.** Kokor poroči sofijski »Dnevnik«, je imenovan za lektorja stenografije na bolgarskem vseučilišču naš slovenski rojak profesor B e z e n š e k.

r **Volitve v mestih in trgih na Goriškem.** V slovenskih mestih in trgih je bil izvoljen kandidat narodno-napredne stranke Andrej Gabršček s 140 glasovi večine. Klerikalec Fabijan je grdo propadel, da si je duhovščina na vse pretege delala zanj. V laških trgih in mestih so zmagali laški liberalci.

r **Dvesto otrok** se je vpisalo na novo šulferajnsko šolo pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah. Čisto gotovo je, da je izmed teh štiri petine slovenskih otrok. Kam pridejo, ako bo ponemčevanje tako naglo napredovalo? In pomoči nam ni pričakovati

od nikoder! Naša šolska družba ne more storiti vsega, ker ji z vso silo nasprotujejo slovenski Efižanti, klerikalna obrambna družba pa ne stori prav ničesar, da bi odvrnila ponemčevanje naše mladine.

r **Pravila »Telovadnega društva Sokol v Hrastniku«** je vlada potrdila, ter se vrši občni zbor v najkrajšem času.

r **Nova podružnica Ciril - Metodove družbe.** V nedeljo, dne 24. t. m. je bil na Spodnji Polskavi v prostorih g. K. Hrastnika ustanovni občni zbor »Podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Zgornjo-Spodnjo Polskavo - Pragersko.« Priglašeni je dosedaj 32 članov, opravičeno pa je upanje, da to število še naraste. Nemški »Schulverein« ima v tej skupini 96 članov.

r **Za Ciril - Metodov obrambni sklad** so se nadalje prijavili: 428. Eliza Debert - Kokalj, posestnica v Zagrebu (plačala na račun 50 K); 429. »Zveza narodnih društev za Štajersko in Koroško v Celju« (plačala na račun 100 K); 430. Sever Fr., tržan v Ljutomeru; 431. »Sokol« v Ribnici; 432. Reich Janko, absol. phil. v Gradcu; 433. Širca Josip, posestnik v Žaleu (plačal 200 K); 434. gospica Lucija Lapajne iz Griž pri Žaleu (plačala 200 K); 435. Ivan Naraks iz Ložnice pri Žaleu (plačal na račun 20 K); 436. Jurij Krašovec v Žaleu.

r **Ponarejanje živinskih potnih listov** se je v zadnjem času med našim ljudstvom precej udomačilo, ker se ne zaveda, da dela s popraviljanjem sploh kako nepostavno dejanje, ki se ostro kaznuje. Živinski potni list je javna listina, katere popraviljanje je strogo prepovedano in kaznjivo. Znan nam je slučaj, da je neki kmet pripeljal 8. julija svojega vola na sejem. Ker ga ni prodal, ga je gnal 18. julija zopet na sejmišče, ni pa šel po nov živinski list, ampak je kar na starem pripisal k osmici številko eno. Slučajno so prišli temu početju na sled in možu so prisodili šest tednov zapora, ker je popravil javno listino.

r **Trgovski koledar za leto 1910** je izšel ter ima sledečo vsebino: Slovensko trgovsko društvo »Merkur« in odbor, posredovalnica, trgovski dom, koledar, kolkovne lestvice, podrobna določila za kolovanje listin, spisov, računov itd., poštna določbe, obrestne tabele, tabela razredčenja alkohola, dolgotna mera, mera za sukno, uteži, kovani denar, mere in uteži nekaterih držav, ki še niso uvedle metričnega sistema, preračunjevalne tabele, užitninska tabela za mesto Ljubljana, uvozna carina, tabela za preračunjevanje domačega in tujega denarja, tabela za izračunavanje dni od enega datuma do drugega, avstrijski konzulati, računavanje obresti, trgovsko obrtni strokovni tolmač, pokojninski zakon za zasebne uslužbenice, menica, kontokorent, podporni zaklad slovenskega trgovskega društva »Merkur«, pojasnila o odškodnini za na železnici poško-

dovano blago, ugodnosti na železnicah za trgovske potnike, ki imajo kovčege z vzorci, potni list, razprodaje, krošnjarstvo, dopustnost trgovskega potovanja, kako se protokolira firma, kaj je treba storiti osebam, ki hočejo postati samostojni trgovci, posebna določila za izvrševanje trgovine z mešanim blagom, trgovine s specerij-skim, materialnim in kolonijalnim blagom, kako se dobiva davka prosti bencin, kdo sme sejmariti in v kakem obsegu in užitninska tarifa za meso in vino izven zaprtih krajev. — Letošnji koledar se odlikuje po obširni izborni vsebini, tako da je vreden sovrstnik dosedaj izišlih koledarjev društva »Mercur«. Koledar prav toplo priporočamo občinstvu, posebno pa slovenskemu trgovstvu. Koledar je uredil g. dr. R. Marn. Cena mu je s poštnino vred 1 K 20 v.

r Smrt slovenskega čudaka v Zagrebu. V Zagrebu je prejšnji teden umrl 72-letni Štefan Koren, doma iz Št. Petra na Kranjskem. Bil je znan kot velik čudak in nenavaden človek. Imel je lastno hišo in malo kramarijo. Bil je grozovit skopuh, ki si ni privoščil niti najpotrebnejšega. Njegovo premoženje je vredno 30.000 kron. Vso to ogromno vsoto je zapustil mrtvi roki — zagrebški cerkvi sv. Petra.

r Tržaške nune Benediktinke. Prednica Josipina Sušan in sestra Carmela Piazza, sta bili z dvema drugima nunama zapustili samostan, potem ko sta ga bili oropali. Prednica je namreč prodajala starinske in vrednostne predmete in se prav »luštno« zabavala z bratom sestre Carmele Piazza. Pripoveduje se tudi, da sta Josipina Sušan in Carmela Piazza večkrat na večer zapuščali samostan in se v neki hiši v via Nuova shajali z dvema znanima »lahkoživcema« in da sta na ta način večkrat tam tudi ostali čez noč. Na nekem takem sestanku se je bila prednica prav po samostansko upijanila in potem je v pijanosti svojemu ljubimecu, kakor prednica samostana podpisala menico za 3000 K, katero menico je samostan plačal mesec pozneje. — Vsled preiskave, ki je bila v tej stvari uvedena in ki jo je vodil poseben delegat iz Rima, sta morali Josipina Sušan in Carmela Piazza zapustiti samostan. Vendar pa nista pobožni golobici jenjali rogoviliti. Pred 14 dnevi sta bili v Tridentu v objemu dveh gledal. igralcev, s katerima sta popivali za denar, ki sta ga ukradli tržaškemu samostanu. Policija ju je hotela aretovati, a sta jo pravočasno odkurili. — Ubogi sveti Benedikt, kakšne vzgledne hčerke imaš!

Dolenjski novičar.

Novice iz Št. Jerneja.

d Cestni odbor. Skrajni čas bi že bil, da se klerikalnemu cestnemu odboru odzame cestni ogled in da preide v narodno-

napredne roke. Cesta od premogokopne družbe »Johannesthal« v Krmelu in do zadnje knapovske hiše se nahaja v tako slabem stanju, da je naravnost sramota za tako napredni Št. Janž. Blata do kolen in ko nastopi deževje, malo manjka, da bi se moralo ljudstvo po čolnih voziti. Naprednjaki na noge in primite cestni odbor, oziroma cestnega klerikalnega vodjo malo za ušesa.

d Na Papeževi hiši, kjer je gostilna, se nahaja občinska deska s samonemškim napisom: »Dorf Karmel und Kohlenwerk« etc. Ali se trpi to samo radi par tam nekje iz »rajha« pritepenih nemčur-skih uradnikov premogokopne družbe »Johannesthal«? Na delo in samoslovensko bésedilo na desko. Št. Janževci, zdramite se vi, če gospodar Papežev hiše spi.

d Premogokopni družbi bo treba posvetiti vso pozornost. Ta družba obstoji iz najbolj zagrizenih laških in slovenskih renegatov. Uradništvo je seveda vse nemčursko in postopa s slovenskimi delavci zelo kruto. Naročati se morajo delavci na vse nemške liste, na »Štajerec« itd. in to pod pritiskom gosp. delovodje Flatschata. Bog obvari, da bi se kdo branil ali pa, da bi se naročil n. pr. na »Slovenski Dom«. Takoj mora iti. Tudi psovke, kakor »Windischer« in »Slovenischer Hund« se slišijo vsak dan. V kantini je vse nemško n. pr. »Um sofortige Bezahlung der Getränke wird ersucht«. Na mizah se nahajajo zgolj nemčurske vžigalice. Pijača je taka, da se človeku kar želodec obrača, ko jo pije. Posebno neka črnina (vino), ki jo dobivajo bog zna od kod, je tako slaba, da je škandal, da se sme sploh prodajati. Bogataši v tej družbi se maste in polnijo žepce, ubogo delavstvo pa gloda kosti in strada, zakaj plače so take, da se delavstvo komajpreživlja. Stanovanje so razdrapano, majhna, mokra. Pitne vode ni nobene, za pitno vodo služi delavstvu jarek (potok), v katerem se nahaja vsa mogoča nesnaga. Gospoda pa se norčuje iz delavstva, ko ga gleda, kako gladuje in kako se muči. Zato pa tudi vse delo tako slabo uspeva, če ne bo kmalu zaspalo ali prešlo v druge roke. Delavstvo ni nič organizirano: dobro bi bilo, če bi se oprijelo »Narodne delavske organizacije«. Seveda bi to gospodom ne bilo po volji, a kaj to briga delavstvo, ki mu je organizacija tako potrebna, kakor ribi voda?! Delavstvu torej svetujemo: Organizirajte se in pristopite v »Narodno delavsko organizacijo«, da boste tako skupno in složno lahko odbijali krivice, ki se vam gode.

d Na postaji v Št. Janžu je postavila železniška uprava ali pravzaprav premogokopna družba vodnjak s pitno vodo. Služil naj bi ta postajnemu osebju in pa tudi drugemu občinstvu. Toda voda v tem vodnjaku je nepitna, mastna in oljnata je namreč, ker prihaja iz ravno tistega jarka, kamor se stekajo razna stopljena mazila in olje, ki se uporablja pri dinamo-

strojih premogokopne družbe. Višji gospodje železniške uprave, kakor tudi premogokopna družba dobro vedo za ta nedostatek, ali kaj jih brigajo nižji železniški uslužbenci in potujoče občinstvo, samo da imajo sami polne želodec? Tudi tukaj bo treba nastopiti z vso odločnostjo, morda bo vendar kaj pomagalo. Nekam čudno se vidi človeku, ko se ondotno železniško osobje nič ne gane. Ali se tudi to boji ravnatelja premogokopne družbe, ki ima tako moč, da kar železniške uslužbenec predstavljaja, kakor se mu zljubi? Čudne so res razmere pri tej premogokopni družbi in treba bo poskrbeti, da se o njih izve tudi v javnosti.

d Iz Bele Krajine se nam piše: Ker je zadnje čase o Beli Krajini vedno kaj v časopisih, naj opozorim, da se piše pravilno Bela Krajina. Ni pa pravilno pisati skupaj Belakrajina, popolnoma napačno je pa pisati Belokrajina. Na vprašanje kam: se reče: V Belo Krajino; kje: v Beli Krajini. Končnica o je pravilna le v imenu Belokranjsko; toda tega naziva pa ljudstvo ne rabi. — Dalje se popolnoma napačno piše: »iz Gradaca«, namesto pravilnega »iz Grada«. Kraj se imenuje v Valva-zorju (na str. 212 v XI. knjigi): Gradez (nemški) in Gradec (slovenski). Če se že rabi hrvaška končnica **ac**, naj se beseda pravilno sklanja: Gradae, Gradaea, Gradeu, ne pa Gradaca itd. Živa duša ne reče vendar: bil sem v Karlovacu, temveč bil sem v Karlovcu.

d Škandal. V Črnomlju se okrajni šolski svet in nekateri gospodje na glavarstvu še niso naučili toliko olike, da bi dopisovali s slovenskimi strankami slovensko. Svetujemo gospodom, naj se radovoljno začnejo ravnati po avstrijskih osnovnih zakonih, ki so zato tu, da se izvršujejo celo od c. kr. uradnikov. Sicer bi se moralo začeti s sistematičnim čiščenjem. Počasi bomo namreč i Slovenci prenehali biti takšne avstrijske c. kr. živali in postanemo ljudje, ki bodo znali tudi potegniti, ne le biti potegnjeni. Kdor pa pri nas v Beli Krajini slovenski ne zna, tistemu pa kličemo: »Servus, prijatelj, hodi v Kočevje škafe delat.«

d Občinske volitve v Gradcu. Pred kratkim so se vršile pri nas občinske volitve. V odbor so bili izvoljeni soglasno sami neodvisni možje. Za občinske svetovalce so bili izvoljeni sledeči: Prvi svetovalec Ivan Butala, drugi Ivan Zupanič, tretji Danijel Murn; odborniki so sledeči: Jakob Stipanič, Anton Novak, Ivan Doltar, Janez Stipanič, Anton Pezdirc, Franc Piletič, Anton Švajgar, Ivan Kralj. Za župana je bil izvoljen soglasno dosedanji naš župan Julij Mazelle. S tem so bili najbolj zavezani jeziki tistim časopisom ter njih dopisunom, ki so v svoji čisti ljubezni do bližnjega pri predzadnji volitvi trobili in poskušali vse mogoče, da Mazelle

izgubi poleg vsega drugega tudi župansko čast. Toda ljudska volja je odločila drugače. Kako je naša občina zavedna, dokazuje najlepše sledeči dogodek izza časa volitev: G. župnik Rome je prigovarjal bivšemu odborniku Plutu iz Vranovičev z vsoto silo, da bi spravil v odbor ljudi njegovega mišljenja. A kaj se je zgodilo? Plut sam, ki je bil dosedaj dolgoleten odbornik, je radi tega poskusa izletel iz odbora. Gospod Basanek, kaj bi vi rekli o podobnem poskusu, katero imenujemo mi podkupovanje? Novi odbor bo gotovo v polni meri svojo nalogo vršil, posebno, ker obstoji sedaj iz samih mladih in čilih moči. Take potrebujemo posebno sedaj, ko se bo delala železnica, da bo občina imela na pravem mestu prave ljudi.

d **Gradac.** »Ljudska knjižnica« tako se glasi nov napis na hiši, v kateri imamo že eno svojo trdnjavo »Kmetško hranilnico in posojilnico«. Namen njen je, da nudi ljudem podučno in zabavno berivo. Knjige si lahko izposodi vsakdo. Knjižnica je urejena tako - le: Knjige se izposodi vsakomur. Izposoja jih knjižničar, župan Mazelle. Kdor bi rad knjigo dobil, naj se oglasi pri njem. Vsak čitalec plača za »Izkaznico« 20 vinarjev. S to izkaznico hodi po knjige. Ko knjigo vrne, mu knjižničar prejem knjige potrdi. Drugih stroškov ni, kot ona desetica za izkaznico. — Kmetje in obrtniki! Pridno segajte po knjigah. Sedaj pridejo dolgi zimski večeri. Naučite čitati knjige zlasti šoli odrastlo mladino, otroke in učence. Namesto da bi postavali ob nedeljah, namesto da bi se navadili na gostilne, pošljite jih v knjižnico po poučno ali zabavno berivo. Danes le tisti kajvelja na svetu, ki kaj ve, kaj zna; to pa more le tisti, ki kaj bere.

d **Iz Gradea.** Tako zaželjeno šolo, za katero je deloval občinski odbor z vsemi močmi, dobimo v najkrajšem času. Deželni šolski svet je namreč dovolil z odlokom od dne 14. oktobra 1909, da se k tri-razredni podzemeljski šoli otvori začasna vspremnica v Gradeu, dokler se ne otvori pri nas samostojna šola. Priprave za otvoritev poduka so v najboljšem tiru in bodo za nekaj dni dovršene. — Hvala vsem tistim, ki ste se potrudili za dobro naše dece.

d **Od Sv. Križa pri Kostanjevici** nam pišejo: Trgatev se bliža koncu v najlepšem vremenu. Grozdje je nepričakovano dobro dozorelo. Množina sladkorja dosega 16—18%. Vino ne bo slabejše od lanskega. Pri trgatvi je opazovati mnogo pazljivosti. Povsod se obira gnilo grozdje posebej. V mnogih hramih sem opazil mrežo za rebljanje. Posoda je skrbno pripravljena. Sploh je videti povsod napredek v kletarstvu. Pričakujemo ugodnejšo vinsko kupčijo, kakor je bila lansko leto. Glede informacij v vinarskih zadevah sem drage volje vsakemu vinotržcu na razpolago. — Ivan Malnarič, nadučitelj in posestnik.

d **Mladeniški shod »čukov« v Št. Rupertu.** Pišejo nam: V nedeljo 24. t. m. se je zbrala vsa čukulada dekanije Trebnje v Št. Rupertu. Prišli so čuki iz raznih fara. Tudi mokronoški nadučitelj Pirnat je prišel v spremstvu kaplana iz Mokronoga in par čukov. V kroju je bilo z domačimi vred celih 19 čukov. Všteta sta tudi Jeločnik in Pogačnik iz Ljubljane. S »čuuk« klici so bili čuki povsod na postajah ozir. postajališčih železnice Trebnje-Sent Janž sprejeti. Žvižganje je spremljalo omenjene klice. Istotako v Št. Rupertu. Obnašali so se res kot čuki, ki čez dan mirujejo, počivajo in le ponoči se pokažejo. Spozabili so se večkrat in so držali roke v žepih ter sramežljivo gledali v tla. — Jeločnik jih je bodril in pozival, naj bodo ti kot orli, neustrašeni, pogumni. Kličejo naj sovražnika, stopajo drzno pred njim in se z njim bojujejo. — Drugi govorniki so zlorabljali v svojih izvajanjih sv. vero, da bi še bolj privezali na se svoje backe. Tudi prvi čuk, Štrajhar, iz Št. Ruperta je bruhal, pihal kot gad in udrihal po naprednjakih, ki jih je po njega zaslugi vedno več po šentrupertski občini. Omenil je, da je on prvi v Št. Rupertu, dokler bo on tu, ima on odločilno in prvo besedo. Ti revše ti, kaj tako daleč si prišlo v svoji domišljiji? Zaslombo imaš res pri škofu, a poslušaj raje boga in svojo vest, če jo imaš kaj. Govori na prižnici o verskih resnicah in pusti pri miru politiko in naprednjake, ki so boljši verniki kot ti. Radi boga so postali to, kar so. Kajti, če bi se na tvoje delo, govore ozirali, bi že zdavnaj izgubili vero. Izkušeni ljudje ti želijo dobro: Pobjedaj se in vrni se k Gospodu in drži se svojega poklica. Tega mladeniškega shoda se je udeležilo največ žensk in otrok. Mož je bilo malo, mladencev pa še manj. Kolikor jih je prišlo, prihiteli so le iz radovednosti. Pri posamnih govorih so se morali ljudje iz srca smejati, ko so nekateri smrkavi čuki govorili, brali govore in tu pa tam niso znali ne naprej ne nazaj. Kakor so prišli, tako so tudi odšli »hrabri, pogumni« čuki, gledajoč s svojimi zaspanimi očmi v tla. Zavedni Trebnjičani so pozdravili Jeločnika in njegovega kompanjona kakor se spodobi — z žvižganjem in klici: »čuuk«. Upamo, da ne pozabijo čuki tega »krasno uspelega shoda«. Na zdar!

d **Strašna nesreča na lovu.** Iz Št. Vida pri Zatičini se nam poroča: V torek se je na lovu ponesreči sprožila puška lovcu Kutunarju in je strel zadel njegovega prijatelja g. Antona Kovačiča, posestnika in gostilničarja v Št. Pavlu, tako nesrečno, da je zadeti po prejetih zakramentih na vozu izdihnil svojo blago dušo. Pokojnik je bil vesel družabnik, priljubljen po vsem okraju. Zapušča ženo in doraslega sina, s katerima žaluje za pokojnim vsa okolica.

d **Mesto v Ameriko v zapor.** V ponedeljek je na južnem kolodvoru službujoči

nadstražnik Večerin aretoval Ivana Gorenjca iz Zabukovja pri Št. Rupertu, Martina Jelševarja in Antona Ruglja iz krškega okraja. Prva sta se mislila odpeljati brez dovoljenja v Ameriko, zadnji je bil prijet zaradi podagature. Vse tri so oddali sodišču.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vida nad Ljubljano.

g »Sokol« v Št. Vidu se zadnje leto jako lepo razvija. Ima že čez 40 rednih telovadcev in čez 20 naraščaja. Kaj ne, jako lepo število je to v tem krakem času njegovega obstoja. Edino zimske telovadnice nam manjka, ki bi zadostno odgovarjala številu telovadcev. Skrbeti nam bode torej za telovadnico, ki bode zadostovala za dogledni čas. Upamo, da se bode dalo to v kratkem času doseči, ker naš »Sokol« je jako agilen. 17. t. m. napravil je v znani gostilni pri »Slepem Janezu« veselico z vinsko trgatvijo ki se mu je jako dobro sponesla. Posetilo jo je popoldne jako lepo število gostov iz Ljubljane in Šiške, katerim so sledili na večer številni domačini, tako, da ima »Sokol« čez 200 K dobička, za kar se obiskovalcem najtopleje zahvaljuje. Zabava je bila jako lepa in mladi svet se je veselil življenja v polni meri. Zakaj pa ne? Kaj pa more biti lepšega kot dostojna zabava mladih ljudi pod nadzorstvom staršev, ki z veseljem spremljajo to žitje, spominjaje se mladih dni. Cel večer je minul v popolno zadovoljnost, da smo se neradi razšli. Pokazal nam je, da le v neprisiljeni družbi je prava zabava. Vsem obilnim obiskovalcem je družba ugajala, le par možakarjem, ki so se dopoldan peljali v smrečju v Ljubljano na Šusteršičevo »voheet« v »Union« — kot pravijo v Št. Vidu — to ni bilo vseč. Menda so bili tako dovtetni za Krevkov rek — »dovolj je še prostora za grobove nasprotnikov« — da so hoteli kar s pestmi in stoli to navodilo izvesti. »Sokoli« pa seveda niso plašni, za to so tem omenjenim backom, ki so se očitno preveč žegna nabrali v »Unionu«, pokazali na primeren način vrata in mir je bil. Vidi se čimdalje bolj, da je »Sokol« sila, ki prodira tudi v Št. Vidu. Zato »Sokol«, le kmalu zopet priredi kako zabavo, gotovo ti vspeh ne izostane in kmalu naj se v Št. Vidu vidi »Sokolski dom«!

g **Klerikana brezvestnost.** Neko dekle, članica bivše »Bogomile« nam pripoveduje: »Ni se že iz lepa župniku Zabretu in njegovi bandi tako vrlo obnesel »kšeft«, kakor tedaj, ko je ustanovil »Bogomilo«. Pogrontal jo je zviti lisjak. On se namreč dobro drži farškega gesla: Gospodovati in izžemati. Toda, ker pri možakih že nobena zaupanja več nima, lotil se je žensk. Sklicel jih je v Cebavovo dvorano. Ker pa

ve, da že celo ženske nanj bore malo drže, poslal je v dvorano kaplana, ki nam je na Zabretovo komando na vse kriplice prigovarjal, da naj žene in dekleta ustanovimo društvo, ki se naj imenuje »Bogomila«. Katera se vpiše — tako je dejal — v to društvo, smela se bo udeležiti vseh veselje, ki jih bo društvo obilo priredilo. Predavanja bodo pogostokrat itd. In za vse to plača vsaka eno samo kronico. V to društvo se vsaka lahko vpiše, naj bo žena ali dekle, v »Marijini družbi«, ali tudi ne (seveda, kronica je od vsake dobra.) V najboljši nadi smo jim dale revice vse skupaj blizo 200 lepih, teško zasluženih kronic. Takoj v začetku so nam potem priredili za slepilo res par piškavih predavanj. A le prekmalu smo sprevidele, da smo bridko varane, kajti zlasti od tedaj, ko je odšel iz Št. Vida kaplan Vovk, zmenila se ni živa duša več za nas. Čemu tudi, kronce so že imeli, za drugo jim pa itak ni bilo mar. Pri zadnji seji nam je možiček z imenom Pagatelj tudi obljubil, da nam bo daroval veliko, lepo omaro za knjige. Pa je samo obljubil, dal pa ni nobene, še tako majhne ne, da bi se zamogel on sam vanjo skriti. Skratka, namazali so nas prav po židovsko. Dovolite torej gosp. župnik, da si usojamo vprašati Vas: »Kje so one kronice, ki ste jih z zlobno zvijačo izmolzli iz nas? Kje so one teško, krvavo prislužene kronice, ki ste jih nam takorekoč ukradli iz naših žaljavih rok? Ali se Vam prav nič ne vzbujata vest?

g Vse na sokolski račun. Oseba, ki je bila v ponedeljek 18. t. m. v župnikovi pisarni, pripoveduje, da je prišel istočasno v pisarno šentviški cestar Gašper Rupnik ter jel hlastno pripovedovati: »Oh, slišijo gospod župnik, snoči je pa pod oknom, kjer spita moja žena in hči, neki vasovalec prosil boba. Ko pa boba ni dobil, začel je grdo klafati. Oh, slišijo gosp. župnik, gotovo je to moral biti kakšen Sokol.« — Aha, torej zopet na sokolski račun. Cestarju svetujemo, naj pazi, da ga tukajšnji Sokol zaradi njegovega grdega in neopravičenega sumničenja prav pošteno ne potiplje za žilico. Mož naj raje vzame v roko zadnjo številko »Slovenskega Doma« in tam bo bral, kake vrste so tisti ptiči, ki pozno ponoči pod okni ostudno klafajo. Sicer pa oče Gašper, privoščite čukom to veselje, saj veste, da čuk raje tam voglari, kjer ovoha kako sovino gnezdo.

g Naša kmetijska podružnica sklenila je ob pričetku zimskega časa prav marljivo prirejati kmetijska predavanja. Napredni kmetje smo že izpredvideli, da brez kmetijskega pouka ni pričakovati napredka v kmetijstvu in se bomo predavanj številno udeleževali. Prvo predavanje je bilo preteklo nedeljo in je predaval vinarški strokovnjak gosp. Gombač o predmetu: trta ob hiši. Predavanje je bilo zelo zanimivo. Kdor je bil navzoč, zasadil si bo gotovo na južni in jugozapadni strani hiše rdečo ali belo žlahtnico v veselje svo-

je in svojih otrok. Vprašali smo tudi, kaj je z volitvami v Kmetijsko družbo? Zvedeli smo, da nje predsednik niti odborove seje ne skliče. Vprašamo: ali se tako dela za kmeta? Klerikaleci so pač samo dotlej vneti za kmeta, dokler jih kmet pokorno voli same duhovnike v javne zastope. Ker pa zadnjič ni hotel samih duhovnikov voliti v Kmetijsko družbo, bi najraje, da bi jo takoj hudič vzel, stotisočake pa bi sami pobrali. Gosp. Povše: Ven z obnim zborom!

g »Vinska trgatev« našega »Sokola« se je izborna obnesla. Bilo je lepo jesensko vreme, da smo lahko sedeli na prostem pri »Slepem Janezu«. Počastili so nas mnogobrojni napredni Ljubljanci, pa tudi prvokrat zopet gosp. Žirovnik, ki je vodil svoj pevski zbor. Naš Sokol je splošno priljubljen, kadar bo dobil lepo telovadnico, ustanovili bomo še ženskega Sokola.

g Cerkvenega dolga je v Št. Vidu 38.000 K, dasiravno se vedno pobira »za cerkev«. Čudno, da vsi darovi nič ne odležejo, še celo Klanfarjev pleh ne. Klanfar je namreč daroval toliko pleha, da je skoraj vsa cerkvena streha plehnata in se je tedaj izplačalo, to darilo javno s prižnice razglasiti. Pri popravilu strehe je komaj trikrat toliko tisočakov zaslužil, kolikor je daroval. Navzlic temu pa še toliko dolga. Gospod župnik, pojasnite, če ne drugače pa z jeznim § 19!

g Društvo »Domovina«, kuhinja za dijake, se je ustanovila v Ljubljani, kjer bo dobil vsak lačen dijak hrano in kjer se mu ne bo rezal kruh le tedaj, ako bo dijaka katehet priporočil in v njem našel klerikalna jetra in želodec. Lačne nasititi, žejne napojiti, je krščansko delo usmiljenja. Dijaki v Ljubljani so zelo nadarjeni in kri naše krvi, ne pustimo jih stradati, da jih bolezen ne zamori. Napredni kmetje, darujte vsak v poljskih pridelkih človekoljubnemu društvu »Domovini« in zapeljite darilo na naslov društva v »Narodni dom« v Ljubljano. Morebiti bo tudi kak napredni vinogradnik poslal kaj pridelka iz svojega vinograda, nam se bo poznalo malo, društvu pa veliko.

g Iz Podgore pri Št. Vidu nam piše prijatelj našega lista: Naš župnik v svoji strastni jezi na naprednjake včasih ozmerja tudi svoje najzvestejše čuke. Tako je preteklo nedeljo zopet v cerkvi s prižnice rohnel: »Tisti liberalci, ki stojijo dol pri vratih in tam pri vratih, hodijo v cerkev samo zato, da potem po gostilnah pripovedujejo in v časopise dajejo, kaj župnik pridiguje.« Toda Tine, to pot ste slabo pogledali. Pri vratih so bili sami vaši najzvestejši čuki a la Krulove in tovariši. Pa pravite, da imate tako dobro oko, da vsakega človeka v cerkvi dobro poznate, posebno pa tiste liberalce pri vratih! Oni stavek je župnik izgovoril tako divje in besno, da so nekatere bolj rahločuteče ženice postale tako nervozne, da so zapustile cerkev. G. Zabret, ali se

niste naučili nobene olike v semenišču? Pregovor pravi: »Lepa beseda najde še lepše mesto«. No, pa še nekoliko njegove pridige, da se ne bode prihodnjič zastoj jezil na tiste »liberalce pri vratih«. Med zmerjanjem na liberalce je pripovedoval tudi o posvečevanju nedelj in praznikov ter rekel med drugim, da se mora, ako se hoče v nedeljo ali praznik opravljati kako nujno hlapčevsko delo, prositi njega za dovoljenje. Vse lepo in dobro, radovedni smo le, če so imeli od župnika dovoljenje tudi tisti, ki so na praznik sv. Petra in Pavla v čukarski telovadnici delali keglišče, da so dopoldne in popoldne, ko je šlo največ ljudi v cerkev, peli krampi in lopate. Ali je čukarsko keglišče tako nujno delo, da se sme celo na tako velik praznik opravljati brez župnikovega dovoljenja? Liberalce, pa ne pri vratih.

Jeseniške novice.

g Narodna zavednost klerikalcev. Z Jesenic nam pišejo: Ako čitate razne klerikalne liste, ste gotovo prepričani, da so ljudje, ki se zbirajo pod plaščem slovenske — pardon — vseslovenske ljudske stranke, najboljši Slovenci na zunaj in znotraj. Pri nas na Jesenicah je seveda stvar drugačna. Dva mogočna stebra tukajšnjih »Vseslovencev« imata svoje hiše z nemškimi napisom »Übernachtung« okrašene; eden od teh »zavednih« Slovencev hoče imeti pa še posebno pisano oslopje, zato si je omislil poleg nemškega napisa tudi italijanski »albergo«. Pa pravijo, da Jesenice niso napredne! Neki drugi pristaš teh Vseslovencev ima pa svoj nemški napis že eno leto pokrit s papirjem; papir je seveda že raztrgan in lepe nemške črke že prav radovedno kukaajo po vseslovenskih Jesenicah. »Zavedni« slovenski čuki tega podnevi seveda ne vidijo, ponoči pa imajo drugega posla dovolj.

g Prav lepa slavnost se je vršila dne 17. t. m. na Poljanah pri konjedereu, po domače rečeno »pri šintarju«. Mož je postavil svojim žrtvam lepo kapelico; prav nič več ga ni to stalo kot en tisoč kron. To kapelico z Marijinim kipom so blagoslovili gorjanski gospod v družbi hrabrih gorjanskih marinaric — ako ravno leže hiša tega Poljanca na kup in streha že kaže svoja rebra, kaj za to? Vse eno je bilo lepo na Poljanah 17. t. m. in vrle marinarice so kot za stavo prepevale tisto pesem: »Marija, k tebi vboge reve...« Tudi napredek XX. stoletja.

g Mraz imamo tukaj na Jesenicah. V višje hribe je že zapadel sneg. Tudi v tovarni že čutijo zimske razmere: nekaj delavcev dela že samo štiri dni na teden. Za vsako malenkost se dobi sedaj en teden dopusta. — Pač hudo za delavce, malo za služka in taka draginja!

g Iz Oselice nad Škofjo Loko. Mnogo smo že imeli opraviti svoj čas z našim župnikom Ivanom Soukupom. Toda pregovor pravi: kakoršen je bil Janezek, tak bo tudi Janez. Tako je tudi z našim župnikom. Koliko prepira in neprilike je on že napravil pri nas, to ve že marsikdo in o tem ne govorimo danes, pač pa hočemo povedati Ivanu, da smo tudi v Oselici ljudje vstvarjeni po božji podobi, in da smo tudi v Oselici fantje kakor drugod. Zato smo pa takih pridig kakor je bila dne 24. oktobra t. l., do grla siti. In čujte, ljudje božji, zakaj je razgrajal naš župnik! Prejšnjo nedeljo smo v bližnji gostilni spili par kozarec vina ter zapeli nekaj domačih pesmi. Nekateri so tudi malo zakukali, kar pač ni nikak greh. Med fanti je vladalo nedolžno veselje. In radi tega je naš župnik dne 24. t. m. razgrajal na prižnici ter psoval fante z najgršimi psovki. Vsled takih psovki, ki po naši kmetški pameti nikakor ne spadajo v cerkev, je seveda zavladalo med fanti veliko ogorčenje. Takoj po maši gredo vprašat župnika, kakšni da so pravzaprav. Tu pa bi se bil on najraje s fanti stepel, toda zadržale so ga krepke roke nekaterih fantov. Pri ti priliki pa bodi župniku povedano, da ako ne misli imeti boljših pridig in boljšega krščanskega nauka kakor ga je imel 24. t. m., naj rajši kratkomalo pobere šila in kopita ter gre od nas. Z nami ne bode pometal! Znano nam je, kako je drugod služboval, pri nas pa ne bo šlo tako. V obraz mu bodi povedano, da tako mirnih ljudi ne bo nikdar imel, kakor smo Osličanje, ampak psovati se ne pustimo. Za danes dosti. Prihodnjič pa, ko bode fante s tako pridigo napajal, zvedel bo kaj več in sicer potom sodnije. Kaj je to, skušil je naš župnik že dovolj, ampak še ga ne spametuje. Povedano mu bodi, da takih pridig ne bomo poslušali.

g Goljufija. Minuli teden je peskarica Marija Piškurjeva iz Podmolnika pri Hrušici vzela pri neki ljubljanski tvrcki na ime nekega trgovca v ljubljanski okolici 18 obdrgalnic za čevlje, vrednih 31 K 40 h ter jih razprodala. Ko so prišli goljufiji na sled, je policija peskarico aretovala. Ker je imela Piškurjeva pri sebi še ves denar, bode škoda poravnana.

Notranjski novičar.

n Iz Hotederšice nam pišejo: Velečenjeni g. urednik! Dovolite nam malo prostora v Vašem cenj. listu, da damo nekoliko odgovora žegnanemu dopisniku v »Lažiljuba«, ki kar v vsaki številki sramoti in blati vse kar ne trobi v njegov rog. Mislili smo, da se bodo hotenjske razmere kaj zboljšale, ko smo čuli, da je neki klerikalni odbornik pri občinski seji predlagal: »Pustimo strankarstvo ter bodimo vsi eden kakor v prejšnjih časih, ker sedaj

že sosed sosedu ne more več videti ter gre mimo njega kakor bi se nikdar ne poznala«. Držali smo se tega predloga tudi mi ter vse potrpehli. Toda ta predlog ni všeč našemu preč. dopisniku, njegova strupena žilica mu ne pusti, da bi miroval, drugače mu ni mogoče živeti. Kristov zlati rek: »Ljubite se med seboj«, je narobe obrnil: »Delajte sovražstvo«. V to pa ima on poklic. V zadnji številki »Domo-ljuba« laže ta žegunani »orel« kako so »liberalci v cerkvi žvižgali, iz njih umazanih ust so se valile ali kadile bogokletne besede, pred cerkvijo da je nekdo celo klical: »Danes mora biti pet čukov mrtvih«; dalje laže, »ko so se logaški orli vračali domov, so jih tolovajsko napadli hotenjski liberalci. Od divje zalege so frčali kamni ko dež, zadeti so bili trije, tolovajskih liberalcev niso mogli dobiti, ker je bila noč pretemna, tak je torej sad z visoke šole podivjanosti, čitalnice.« Fej, takih laži je zmožen le kak črnih. To so cvetke, ki se jih sramujejo Vaši lastni pristaši, ko čitajo te nesramne dopise. Pa še hočete, da bi se Vas spoštovalo! o kako se motite! Kaj briga liberalcev Vaša čukulada, radi njih Vam lahko vedno rosijo oči. Tudi nimajo nič zoper to, če jim ljubljanski Tone še več pastirskega žegna pošlje, da si bi bolje storil, ko bi tisti čas, ko čukom žegen »poka«, porabil za to, da bi v svojih zavodih izbral študentom iz salate polže. Samo da je napredek, naj bode že na katoliški ali pa narodni podlagi, pa smo veseli. Ali za to pa Vi niste. V predzadnji številki »Lažiljuba« si je ta Kristov namestnik privoščil tudi nekega uglednega uradnika in družbe, ki je bila z njim. Mislil mu je škodovati na svoj pristno katoliški način. Pa upamo, da imenovani gospod radi njega vseeno lahko spi. Kaj se hoče, mož se je mislil maščevati, saj Kristus menda ni rekel: »Ljubite svoje sovražnike in molite zanje«, ampak: »Maščuj se nad njim, ako se le moreš!« Kaj ne gospodine? Poslušajte dragi čitatelji, zakaj se je ta svečenik hotel maščevati. Gotovo se še spominjate, ko ste čitali, kako je neki župnik s svinjskim tolkačem pobil starega moža in ga težko poškodoval. — Stvar je prišla pred sodišče, pri katerem je bil ta župnik obsojen v kazen, ki jo je zaslužil. Ker pa taki sveti možje mislijo, da so tiste krive kljuge, katerim učeni ljudje pravijo kazenski paragrafi, samo za liberalce, je očital g. uradniku zagrizeno strankarstvo. Ta ni hotel tako podlega očitanja vtakniti v žep, ampak je stvar izročil višji oblasti, ki pa je vso to zadevo preiskala ter naročila monda sodiščen v Postojni, da stvar razsodi. Pa glejte ga šmenta, sodnik v Postojni je moral biti tudi kak star liberalce, ker je paragraf tako obrnil, da tega svečenika ni rešil ne škofov žegen, ne klerikalni advokat: dobil je za svoj jezik nek »fлаšter« v obliki srebrnih kronic. Kaj ne g. župnik, da je bilo nekako tako? Od tod tedaj maščevanje.

Da, da, prav res mora vrag biti tam, kjer ni boga! To za danes, prihodnjič več! Ker že imate pogum tako strupeno pisati in občino sramotiti, Vas prosimo, da imejte tudi pogum, da se podpišete. Garantiramo Vam potem, da se Vam precej skrajša strupeni jezik. Capito? X.

n Iz Dolov pri Idriji. Znano je vsakomur, kdor se količkaj zanima za politiko, da je pred enim tednom zboroval naš vzorni dež. zbor. Vsak poslanec se je kolkortoliko spomnil svojih volilcev, čene drugače, pa s kakim obljubljenim, a nikdar storjenim vodovodom. Kajti naši klerikal. poslanci so nam s svojo obstrukcijo v drž. zboru odjedli veliko državno podporo za zgradbo kranjskih vodovodov. Tudi mi smo se »troštali«, da se bode naš poslanec gosp. Perhave zavzel za naše potrebe, kakor je nam bilo to pred volitvijo obljubljen A glej ga vraga! Vsak poslanec je spregovoril kako besedo v sedanjem zasedanju, otrobar Drobnič si je celo vihal rokave, si pljuval v roke ter se hotel tepsti z liberalnimi poslanci, samo naš g. Mirko je molčal. A ker smo zvedeli v Vipavi, da trpi on na revmatizmu, se nič ne čudimo njegovemu molčanju, ker se mu je ta bolezen za časa zborovanja dež. zbora gotovo preselila na jezik ali se mu je pa celo zanohtnica naredila na koncu jezika. Ker pa vendar nismo tako zapuščeni, akoravno je nas pozabil naš na jeziku bolni gosp. Mirče, se nas je usmilil deželni poslanec idrijskega mesta gosp. Gangl ter vložil v soboto dne 9. t. m. interpelacijo glede uvrstitve naše občinske ceste Idrija - Dole - Rovte med okrajne ceste. Da bode ta cesta uvrščena med okrajne, to je za enkrat gotova stvar, ker bode z novim letom prevzela država okrajno cesto Idrija - Kalce in s tem se bode znatno razbremenil idrijski, kakor tudi logaški cestni odbor. Po tej interpelaciji gosp. Gangla se je šele zbudil in spomnil svojih obljub naš poslanec g. Perhave ter vložil interpelacijo v seji dne 13. t. m. glede ceste Idrija - Rovte. To je pa on gotovo storil le na pritisk svojih kolovodij, da bodo potem, ko se ta stvar uresniči, lahko rekli — to je naša zasluga, da je cesta Idrija - Rovte uvrščena med okrajne. (Za Dole naš poslanec niti ne ve, kakor je razvidno iz njegove interpelacije.) Seveda verjeli jim bodo to le njih najstrastnejši podrepaniki. Tudi glede kolavdacije šole na Gorah in glede dovoljenja za zidanje šolskega poslopja v Zavracu je vložil gosp. Gangl interpelacijo na gosp. deželnega predsednika barona Schwarza. Samo to ne vemo, koliko vpliva bode imela ta pri našem v klerikalne zanjke zapletenem baronu. — Lahko smo ponosni na takega poslanca kot ga imamo mi v osebi gosp. Perhave, katerega zadeve mora reševati drug poslanec t. j. gosp. Gangl, kateremu izrekamo za njegov trud najiskrenejšo zahvalo. — Volilec! Pri prihodnjih volitvah pa pojdite zopet na lim sladkim besedam, katere vam bode govoril vaš

župnik raz prižnico med službo božjo ter izvolite zopet tako vipavsko ničlo za poslanca kot jo imamo sedaj.

n **Za »Sokolski dom« v Postojni** so darovali: gđc. Draga Gartnerjeva iz Planine nabrala na vinske trgatvi v Postojni za poklončke 4 K 10 h in za večjo čepico Bebotu 14 K 20 h, br. Bähler in br. Križe nabrala za ženo in pol 5 K, br. Droll za prestreljen klobuk Terditov 1 K 20 h, za vstopnino so darovali br. Dereasi 1 K, br. Droll 1 K, br. Gašpari Ferd. 1 K, gospod Jernej Rupnik 1 K, br. Jos. Krajher daroval 1 K. Čisti dohodek vinske trgatve po br. Avg. Kraigherju 20 K 44 h. Brat Iv. Burja za voz 2 K in g. A. M. v isti namen 2 K. Vsim srčna hvala! Na zdar!

n **Hotel pri »Ogrski kroni« v Postojni**, dosedaj last g. Jos. Dekleva, je kupil za svoto 102.000 K g. Alojzij Burger, hotelir in posestnik istotam. Ker je g. Burger vrl narodnjak in vobče priljubljen meščan, želimo obilo sreče in iskreno čestitamo!

n **Postojnski dekan** g. Frančišek GorNIK je šel v pokoj ter se preselil na Veliko Ubeljsko. Za administratorja je imenovan g. And. Ažman.

n **Postojnski »Sokol«** je priredil v nedeljo, dne 24. t. m. vinsko trgatve, ki je v moralnem uspehu dobro vspela, a manje v gmotnem. Vse graje je vredno naše meščanstvo, ki se izogiba ali zanemarija narodne prireditve. Poglejte naše nasprotnike, kako delajo, a mi — spimo, a ne spanje pravičnega, temveč spanje malobrižnežev. Tako ne ide dalje. Čast pa našim vrlim domačim fantom pevskega društva »Postojne«, ki so se polnoštevilno vdeležili prireditve ter sodelovali v pevskih točkah, ki so jih prav dobro izvršili. Gostje so došli iz Planine, Studenega in Bukovja! Živel!

n **Slike iz postojnske jame**. Gospod komorni fotograf Ruda Brunec - Dvořak iz Prage je na povabilo jamske komisije glavne dele svetovnoznane postojnske jame fotografično posnel in umetniško izvršene fotografije (približno 200) v album zbral, ki predočuje, v kolikor je to sploh v podobah mogoče, na izjemno krasen način vse blesteče čare in bajne tvorbe kraškega podzemeljskega kraljestva. Ker so te fotografije najboljše izmed vseh dosedanjih, jih, toliko posamezne posnetke kolikor celi album, kupujočemu občinstvu, visokim in slavnim uradom, zavodom, posebno pa učiliščem najtopleje v nakup priporočamo.

n **Tatvina**. Dne 21. t. m. je bila posestniku Ivanu Brenčiču v Slavini pri Hrenovicah na Notranjskem iz zaklenjene skrinje ukradena denarnica, v kateri je imel 380 denarja. Varnostna oblastva osumljenca zasledujejo.

n **Iz Vipave** nam pišejo: Na svatbi dveh sester smo dražbali grozdček na korist »Družbi sv. Cirila in Metoda«. Grozd je vrgel 4 K 64 vin. Ta skupiček smo poslali družbi z željo, naj bi se tudi drugod

spominjali pri takih prilikah naše prekoristne šolske družbe.

Mestna hranilnica ljubljanska

II.

Danes hočemo govoriti o poslih, s katerimi se peča hranilnica. Posebno važno se nam zdi, da kaj več povemo o vlogah in hranilnih knjižicah.

Splošno je znano, da »Mestna hranilnica ljubljanska« obrestuje vse vloge po $4\frac{1}{4}\%$ in da se vsakega pol leta pripisujejo obresti h kapitalu, tako da obresti spet obresti neso. Tako tudi obrestujejo vloge hranilnice v Radovljici, Krškem in Postojni. Ni torej treba, da bi vlagatelj prihajali v hranilnico ali pošiljali po pošti knjižice v ta namen, da bi se obresti v njihovih knjižicah pripisavale. To stori hranilnica sama od sebe.

Novi rentni davek plačujejo vse slovenske hranilnice same.

Večkrat slišimo pripovedovati, da se vloge obrestujejo le neko dobo, potem pa se obrestovanje pretrga. To ni tako. Glede zastarelosti vlog veljajo splošna zakonita določila in doba, v kateri zastarajo hranilne vloge, določena je na 40 let. Vendar se hranilnica te pravice ne bode nikdar posluževala. Vsak vlagatelj je torej lahko brez skrbi, sme pustiti denar v hranilnici, kajti naložen denar se mu nepretrgoma obrestuje.

Posebno v velikih skrbah so vlagatelji, kadar se bliža vojska, kadar je potres ali sploh kaka nesreča v deželi. Vsakdo hoče v takih časih denar dvigniti. A tega ni potreba. Vsak vlagatelj ve ali bi moral vedeti, da nimamo take postave, da bi se kdo drugi smel polastiti našega premoženja. Do vlagateljevega denarja nima nihče drugi pravice. Le tisti, kdor ima knjižico v roki, je njen lastnik, kajti brez predložene knjižice ne dobi nihče denarja, niti vinarja. Najbolj varno je torej, da v vsakem času ostane denar v hranilnici naložen.

Kaj pa je, ako se knjižica izgubi ali jo kdo ukrade ali pa izgori. Ako se to zgodi, denar zato ni izgubljen. Izgubljeno ali ukradeno knjižico je treba takoj naznaniti hranilnici, da se v glavnih knjigah v hranilnici napravi o tem potrebna zaznamba, da se knjižica nikomur drugemu ne izplača. Če se knjižica ne najde, mora se amortizovati, to je, sodišče jo proglasi za neveljavno in potem se vlagatelju izplača denar ali pa se mu napravi nova knjižica. Kako se to stori in kako se izposluje amortizacija, o tem daje hranilnica potrebna pojasnila in navodila.

Mnogo je vredno za vlagatelja, da hranilnica varuje popolno tajnost o vlogah. Nihče torej ne more izvedeti, če ima kdo drugi kaj denarja v hranilnici. Ta tajnost je tako zasigurana, da n. pr. ne more niti sin zvedeti, če ima oče kaj nalo-

ženega denarja v hranilnici. Niti žena ne more o možu kaj izvedeti. Tudi davčna administracija, ki predpisuje davek, nima pravice povpraševati, če ima kak davkoplačevalec kaj denarja v hranilnici. Vsak vlagatelj je v tem oziru brez skrbi, a to je mnogo vredno.

»Mestna hranilnica ljubljanska« skrbi tudi za to, da bi se že otroci navadili varčevati in je v ta namen uvedla takozvano domačo hranilnico. Po vinarjih se tudi nabira kapital, saj nas pregovor uči: zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Mali vlagatelj dobi vložno knjižico in zaklenjen nabiralnik, imenovan hranilnik. Ključ od hranilnika si pridržijo hranilnica, nabiralec ali hranilec pa se izroči hranilnik, ki je tako narejen, da vlagatelj ne more zneskov iz hranilnika jemati. Hranilnik je treba prinesiti v hranilnico, kjer ga odpre uradnik in prešteje v navzočnosti vlagatelja. Prvotna vloga znaša 4 K.

Povedali smo to, ker mora to vsak vlagatelj vedeti.

Denar, ki ga prejema hranilnica od vlagateljev, pa se mora zopet tako nalogati, da ne leži mrtev, ampak da hranilnicam obresti nese. Hranilnice torej dajejo ta denar na posodo, in sicer na zemljišča, na menice in na vrednostne papirje.

Glavna stroka, s katero se peča hranilnica kot upnica, so posojila na zemljišča, potem občinska posojila in posojila raznim odborom in zastopom. Slovenski kmetovalec dobi posojilo pod zelo ugodnimi pogoji. Posoja se n. pr. pri »Mestni hranilnici ljubljanski« na zemljišča po $4\frac{3}{4}\%$ na leto. Z obrestmi vred pa plačuje vsak dolžnik toliko na kapital, da iznašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Dotičnik pa more tudi poprej svoj dolg polaćati, ako hoče. Zdaj znašajo vsa posojila na zemljišča 22 milijonov kron.

Hranilnice so upravičene dovoljevati posojila korporacijam brez hipotekarnega zavarovanja, in to so okrajji ali občine, cestni odbori, vodne zadrage, ako so upravičene najemati posojila z davčnimi dokladami v svojem področju ali si izposlujejo dovoljenje politične deželne oblasti, dalje druge hranilnice, kreditna društva, zavodi, osnovani na podlagi vzajemnosti, naposled obrtne in gospodarske zadrage z neomejeno zavezo proti državnemu dovoljenju. Občinska posojila pri »Mestni hranilnici ljubljanski« iznašajo $5\frac{1}{2}$ milijona kron.

Denar se daje tudi na menice, in sicer proti tako varnemu poroštvu, da je izguba nemogoča. V področju »Mestne hranilnice ljubljanske« se je letos osnovalo »Kreditno društvo«, in sicer na podlagi vzajemnosti svojih članov. Namen temu društvu je podpirati z denarnimi sredstvi osebe, ki se pečajo s trgovino in obrtom v avstrijskih planinskih deželah, osobito pa v Ljubljani in na Kranjskem.

Naposled posoja hranilnica denar na vrednostne papirje in na kovan denar, in se ta kupčija imenuje posojilo na zaloge ali lombard.

To so poglavitne stvari, katere utegnejo zanimati naše širše občinstvo. Iz vsega pa vidimo, da mestne ali občinske in okrajne hranilnice, dovoljujoč posojila, zelo varno postopajo.

Razlika, to je tista svota, ki se dobiva vsako leto med vložnimi in posojilnimi obrestmi in ki ostaja po poplačilu raznovrstnih stroškov, to je vsakoletni čisti dobiček, ki se spravlja v rezervni zaklad.

Gospodarstvo.

g Letošnja vinska letina na Goriškem je srednje dobra. Trgatev še ni povsod končana. Vino onih, ki so trgali za dežjem, to je po 10. oktobru, ne bo nič slabeje od lanskega; v glavnem se je trgalo, kakor v Brdih tako tudi na Vipavskem po 10. oktobru, to je v lepem vremenu. »Primorec« piše, da je vsled deževja in perospore vino slabo. To pa je bilo le po nekod v vinogradih v nizkih legah in še to onih vinogradnikov, ki niso dovolj škropili.

g Razstava goveje živine. V Gorici je bila 22. t. m. razstava goveje živine za občine goriškega sodnega okraja, izvzemši občino Ločnik in pa za občine Dolenje, Kožbana, Medana in Biljana. Podeljevala so se darila v denarju, in sicer dve po 50 K, štiri po 40 K, šest po 20 K in osem po 10 K.

gd Splošnega pomanjkanja živinske krme na Kranjskem letos ne bo in so se vsi tozadevni preroki precej uredili. Res je sicer, da je bilo pičlo sena; nekoliko več je bilo detelje in otave. Od začetka septembra sem pa so si travniki tako opomogli, da so začeli marsikje že vtretje kositi; seveda se mora druga otava na grabljah sušiti, to se pravi, mora se neprestano obračati, da se posuši. Veliko zaležejo travniki tudi za jesensko pašo. Ker se je ovsu veliko pridelalo in je tudi povrtnine, pese, repe in korenja dovolj, baš naš kmet končno tudi letos preredi svojo živino.

Ameriške novice.

a Poročil se je v Collinwoodu, O., Josip Mervar z gospodično Marijo Gerbec iz Indianopolisa, Ind.

a Ponesrečil se je v East Palestini, Ohio, Matija Rupar. V premogovem rovu mu je zlomilo nogo nad kolonom.

a Umrl je v Indianopolisu, Ind. Anton Fakčič iz Senožeč. Šel je k zdravniku, da bi mu izdrl zob, pri tem se mu je pa zastropila kri, da je čez osem dni umrl.

Doma zapušča očeta in mater, sestro in brata.

a V rudniku je ubilo Josipa Ulašiča iz Črnomlja. Zapustil je soprogo s šestimi otroci, od katerih je najstarejši star 8 let.

LISTEK.

Kako smo bogati.

Češki spisal Vojta Beneš: poslovenil Milko Sila.

V naši vasi je nekaj bogate gospode in mnogo revnih ljudi. Delajo za ubogi groš v tovarni za sladkor in na dveh večjih posestvih. Delo teh revežev je težko, umorno, ampak plačilo prav lahko preštejejo v sobotah. Njih lica so kakor brez krvi, blede, pogledi ponižni, boječi. Imajo mnogo bledikastih, večinoma nerazvitih otrok.

Oddelek nizkih bajt, last gospode, je bilo žalostno bivališče teh revežev. Gospoda, njih uradniki in premožnejši občani so stanovali v vilah in hišah med vrti.

Delavske hišice so bile pokrite s sivimi strehami. Stale so v dolgih vrstah med ozkimi dvorišči, ki so bila obdana z debelim zidovjem. Nikdar ni sem posijalo solnce, nikdar ni ogrelo mrzlih kamnov grapastega tlaka; ta tesna, dušča človeška kletka, brez zelenih listov, brez vsake poganjajoče travice — je bilo njih bivališče. Čez dan so bila ta dvorišča polna zanemarjenih otrok, odkoder je odmeval krik in jok. Po noči in po dnevu so prihajali sem moške in žene, da bi usnuli po težkem delu v nemirnih sanjah — —

Trudni so dnevi njih življenja zaradi težkega in nezdravega dela v žgoči atmosferi tovarniških delavnic, ki obtežuje in ubija dan in noč, zaradi siromaštva in pogosto tudi zaradi nerednega življenja.

Naša nizka šolska soba je polna otrok teh revežev. Vendar jim nista mogla vzeti niti beda niti zaničevanje radostnega usmeva z brezkrvnih ust, iz oči.

Bilo je tistega dne, ko smo čitali še iz stare čitanke oni znani odstavek »Kako smo bogati«.

V šoli je bilo takrat malo dečkov, njih klopi, od koder je drugače sijalo toliko živih oči, so bile sedaj napol prazne.

»Kje pa so ti dečki?«

»Na lov!«

»So šli na lov!«

»Gospoda je priredila lov!«

»Logar jim je včeraj pravil —«

»Hodil je po vasi in jim pravil —«

»Vaverko Tone je rekel pri ribniku, da gre rajši na lov. Da mu vi ne daste za obleko, da si mora zaslužiti — —«

»Strnadov Jožek bo nesel milostljivega gospodu torbo. Kaj meni mari za šolo, šola me ne živi — —, je rekel.«

»Koliko pa dobijo za to ti dečki?«

»Petindvajset krajcarjev — —«

Potem smo čitali ta odstavek: kako smo bogati in zdravi ljudje, koliko tisoč velja vsaka naša noga, koliko roka, glava, koliko milijonov naše celo telo.

Ko so ti dečki v razredu prebrali odstavek o svojem bogastvu, ki se jim je tako iznenada pokazalo in ki se jim je zdelo tako zelo čudno, so se neverno spogledali in se dvomljivo smehljali.

»Hu, koliko denarja! To je nekaj, ne?!« so izražale njih oči. Ampak tudi iz njih glasu se je odzivalo nezaupanje v tako bogastvo. To so bili glasovi neverujočih. Krožili so po tihi šolski sobi, resnobno in trudno, kakor naglo tiktakanje ure.

Ampak takoj med odmorom se je začel najivni in dobrodušni Kolmanov Tone hvaliti: »Fantje, mi smo v celi vasi najbogatejši, nas je največ — — s staro materjo dvanajst — —«

Res so bili Kolmanovi najbogatejši v vasi in morda tudi v okolici. V celem selu ni bilo nikjer toliko revnih otrok in toliko bede kakor pri Kolmanovih, grajščinskih pastirjih.

Kakor bi se hoteli oslajati s krasnimi sanjami, so začeli potem skoro vsi otroci v šoli goreče prešteti, koliko bogastva da je skritega med temi štirimi vlažnimi stenami šolske sobe v kateri so prebivali, ki pa ni bila njihova in za katero so težavno plačevali vsako leto petindvajset goldinarjev.

Ampak samo eden izmed Zahradnikovih sedmerih otrok se je nasmehoval nekako trpko, nekako očitajoče vsem tem otroškim besedam in je molčal. Dobro sem razumel to nemo pripovedovanje, ta žalostni usmev. Saj leži njih oče že ves mesec tam za belim zidom pod zeleno rušo, a postarana mati se preživlja s svojimi sedmimi sirotami napol z delom, največ pa z beraško palico — —

»Kaj, Tonček, ti nič?« sem vprašal dečka.

Z nekakim ponosom je rekel Tonček tiho:

»Tudi mi smo bogati za par lepih milijončkov, bogatejši nego milostljivi gospod iz tovarne — — Samo, da nimamo večkrat kaj jesti — —«, je zamrmral in oči so se mu zasvetile v posebnem ognju.

Kak govor je bil to! Težko je bilo pri njih, težko — — — In kaj je vse gorelo v teh otroških očeh: trpljenje, ki nauči že otroka skrbeti, žalost in sovraštvo — —

Ko so prišli drugi dan zjutraj v šolo, smo brali zopet odstavek: »Kako smo bogati.«

Danes se je brala na njih obrazih zasmehljivost, dvom se je izražal v očeh, iz katerih je tudi gledala prevara in nekako nespoštovanje, posmeh. Komu?

Ko bi imela čitanka srce, dušo, razum — bi bila vsa zardela, zardela sramote. Taki so bili pogledi.

Potem smo zopet govorili.

»Koliko milijonov imate doma, Zahradka?« To je bil drugi, vitki Zahradkov deček, s suhim, ozkim obrazom, ta, ki vsako noč spi pod edino, polomljeno mizo na kapu debelih vreč.

Vstal je — in je molčal. Čudno boječe je molčal, nekaj neprijaznega je vrelo v njem.

»No, koliko, računaj vendar!«

»Nobenega, gospod učitelj —«, je rekel slednjič trdo in modre oči so se mu omračile.

»Zakaj?«, sem ga vprašal.

Molčal je.

»No, zakaj, saj vendar veš zakaj, ali ne znaš računati?«

»Narodilo se nam je včeraj dekletce in mamica nima niti za kruh — —«, je rekel počasi, presekano.

Vsi v razredu smo umolknili za nekaj časa. Obrazi so pobledeli od pričakovanja. Kakor po težki, zaviti uganki, na katero je nekdo dal nepričakovan, trd odgovor.

Kakor, da bi se nekaka temna, meglena halja razprostrela nad nami in zasenčila jasni obzor. Otroški obrazi so kazali nekako kljubovanje, v očeh je počivalo zaničevanje. In srca so močno bila, čakala so na olajšujoč trenotek — — Prišel je.

»In kolik omilijonov imate vi, Benak, koliko?«

»Tudi nobenega.« Njegov glas je zvenel tako sigurno in temno, mrzlo.

»Zakaj jih vi nimate? saj ste vendar zdravi — in oče je ovčar.«

»Zato, ker ta čitanka laže!« je jeknil in je zardel.

Po sobi je zašumelo in zrak se je polnil z vzkliki:

»Nobeden nima nič —!«

»Niti krajcarja!«

»Norca se delajo z revežev!«

»To je laž, to je laž!«

»V čitanki? zakaj naj bi bila to laž?« Zakaj, povejte? ...«

»Rekel je to oče.«

»Kako pa oče to ve?«

»Jaz sem mu pravil o tem.«

»Laže!« je vzkliknil jezno Zahradkov. »Strnadovem Jožku je včeraj na lovu prestrelil milostljivi gospod stegno in mu je dal za to dve kroni.«

»Če bi bilo to, kar je v čitanki, resnica, bi mu moral dati milijon,« se je oglasil mali, čokači Mesarjev Beda.

Med otroci je zašumelo kakor v panju.

»Kdo torej pravzaprav laže: ti otroci — ali čitanka?«

»Čitanka!« je zakričala zmes otroških glasov.

Tako smo bogati. Še dandanes šepa Strnadov Jožek, sin tovarniškega dninarja — milijonarja. Nič drugega ni ostalo od te nezgode revežu, zakaj tudi tisti dve kroni je zapil na žganju njegov oče še onega večera po lovu.

Eh, v žganju, v sladki, predobri žgani kapljici!

Kaj pa drugače? Hej, kaj je Jožku, hej! Kdo je še tak bogatin, kakor je on? Milijonar! Saj mu je ostala še ena noga! In ta je zdrava, ta je popolnoma zdrava! Ta prav gotovo velja nekoliko milijonov. Kaj pa še le roke, telo in glava, glava — Kdo jih kupi? Kdo jih kupi?

Ampak njegovega srca ne bo nikdo več kupil. Ono je mrtvo za vse. Težavno, črno, trdo je življenje pred nami, zakaj naučil se je preveč čutiti.

Vlekel se bode s svojo hromo nogo in bo še bolj sovražil gospodo, ki mu je vzela zdravo nogo. Reveži, ki vedno prodajajo za dve kroni svoje zdravje, tako kakor ga je prodal!

Ampak največji siromaki so oni, ki verujejo kako smo mi zdravi ljudje bogati ... — —

Izdajatelj in urednik Rasto Pustoslemšek.

Vprašanja in odgovori.

G. I. F. na Z. Vprašanje: Ali imajo duhovniki kako določeno tarifo pri računanju pogrebnih stroškov ali lahko računajo kolikor hočejo? Odgovor: Imajo določeno tarifo. Koliko je Vam računil?

P. zbor v K. Vaše vprašanje nam je nejasno. Ako hočete, da Vam odgovorimo, morate se izraziti natančneje in določneje.

Eng. Franchetti
v Ljubljani, Sodnijska ulica 2, nasproti kavarne „Evropa“
priporoča svojo elegantno in higijenično urejeno
brivnico
in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov.
Svoji k svojim! 20 52-16

Največja zaloga navadnih do najfinejših
otročkih vozičkov
36 25-16 in navadne do najfinejše
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Neznanim naročnikom se pošilja s povzetjem.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.
Dne 8. in 9. septembra 1909
se bodo prodale na javni dražbi
na Razdrtem
vse v zapuščino dr. Hinka Dolenca, c. kr. sod. tajnika v p. spadajoče nepremičnine. Površina meri preko 40 ha. Prodajali se bodo posamezni kosi. 63 1-1
Dražbene pogoje je mogoče upogledati pri c. kr. okrajnem sodišču v Senožečah.

Čistnica uredništva.

Dopisnikom! Radi shodov v Beli Krajini je ta številka izšla preje, da jo dobe belokranjski naročniki že v soboto. Zato smo morali dopise, ki smo jih prejeli v četrtek odložiti za prihodnjo številko, kar naj nam dopisniki blagohotno oprostite! Pride vse na vrsto!

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto dne 23. oktobra 1909.

Trst: 18, 20, 41, 23, 29.

Dvignjene v četrtek dne 27. oktobra 1909.

Praga: 77, 46, 13, 1, 76.

Žrčne cene v Ljubljani

od dne 23. oktobra do 27. oktobra 1909.

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	14	1	40
1 „ „ „ II. „ . . .	1	—	1	20
1 „ „ „ III. „ . . .	—	90	1	12
1 „ telečjega mesa . . .	1	40	1	72
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	80	2	—
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	04	1	12
Prašiči na klavnici . . .	1	12	1	36
1 kg masla . . .	2	50	2	60
1 „ masla surovega . . .	2	10	3	—
1 „ masti prašičje . . .	2	—	—	—
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	60	1	94
1 „ slanine prekajene . . .	1	72	1	90
1 „ sala . . .	1	76	1	90
1 jajce . . .	—	08	—	10
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	10	—	—
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 piščanec . . .	1	—	1	60
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	1	80	2	20
1 gos . . .	5	—	7	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	47	—	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	46	50	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	46	—	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	45	—	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	44	—	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	42	—	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	38	—	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	32	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	16	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	20	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	42	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	36	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	36
1 „ graha . . .	—	—	—	—
1 „ leče . . .	—	40	—	48
1 „ kaše . . .	—	20	—	22
1 „ ričeta . . .	—	20	—	20
zelje 100 glav . . .	2	20	3	—
100 kg pšenice . . .	29	—	—	—
100 „ rži . . .	21	—	—	—
100 „ ječmena . . .	18	—	—	—
100 „ ovs . . .	17	50	—	—
100 „ ajde . . .	19	50	—	—
100 „ prosa belega . . .	18	—	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze . . .	18	50	19	50
10 „ krompirja . . .	4	—	3	—

Lesni trg.

Na trgu je bilo
— voz in — čolnov z lesom
Cena trdemu lesu od 10 K — h do 11 K 50 h za m³.
Cena mehkeemu lesu od 9 K — h do — K — h za m³.

Trg za seno, slamo in steljo.

	Na trgu je bilo			
— voz sena . . .	10	—	10	70
— „ slame . . .	9	—	4	20
— „ stelje . . .	—	—	—	—

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Franc Kraigher

krojaški mojster v Ljubljani

Kongresni trg št. 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno! Postrežba točna!
26 25-16

V. H. ROHRMANN

(prej Jože Strzelba)

LJUBLJANA

kupuje razne rastline, korenine, rožice, semena, lubje, divji kostanj, češminjev sok, jabolka za mošt, kosti, parklje, loj itd.,

ima kot lastnik tvrdke 40 24 15

M. PAKIČ

vedno največjo zalogo škafov, raznih lesenin, košar, fine žime, morske trave itd.

Singer „66“

najnovjši in

najpopolnejši

šivalni stroj.

Singer

šivalne stroje
dobite samo po naših
prodajalnicah.

Singer Ko. del. družbe za šivalne stroje

Kočevje

29 14-9

Glavni trg števil. 79.

Prva slovenska trgovina

Pevc & Koželj

v KOČEVJU, v hiši slovenske „Kočevske posojilnice“

Manufakturno, galanterijsko in specerijsko blago

na debelo in drobno.

Zaloga moke V. Majdiča ter zaloga železnine.

31

25-16

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908
denarnega prometa

K 71,417.344-75

upravnega premoženja

K 17,519.983-93.

Obrestuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega
davka, katerega plačuje po-
sojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem
računu v zvezi s čekovnim
prometom ter jih obrestuje od
dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne

31. decembra 1908

kron 17,102.911-27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z
 $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$
brez amortizacije. Na menice pa po
 6% . Posojilnica sprejema tudi vsak
drug načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

6 25-16

Izborno
češko budejeviško pivo,
 katero se prodaja v prid družbe sv. Cirila in Metoda
 priporoča 40 24—15
 glavna zaloga češke budejeviške pivovarne
 v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 27.

Ljubljana **Josipina Herrisch** Židovske ul. 7.
 priporoča svojo bogato zalogo
moških, ženskih in otroških čevljev
 najnovejše oblike, zelo trpežne ter elegantne fasone,
 rjave in črne prave ameriške čevlje
 37 25—14 za gospode in gospe.
 Zunanja naročila točno.

Slovenci! Slovenke!
 Svoji k svojim!

Pred nakupom
 jesenskega in zimskega blaga
 se Vam priporoča
 slovenska trgovina pri
sv. Cirilu in Metodu
 v Ljubljani 10 25—16
 Lingarjeva ulica. Nasproti loterije!

Velika zaloga najnovejšega blaga za
 moške in ženske obleke.
 Največja izber satenastih, volnenih ter svilnatih rut.
 Ob potrebi spomni se vsak na to trgovino.

Vse ostalo letno blago poproda se po znatno nižani ceni!

*	Popravila in preobleke točno in ceno.		Popravila in preobleke točno in ceno.	*
---	--	---	--	---

Najcenejše solnčnike in dežnike
 domačega izdelka priporoča 12 25—16
Josip Vidmar
 — v Ljubljani —
 Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
 Prešernova ulica 4.

Prva narodna veletrgovina z železnino
Fr. Stupica v Ljubljani
 Marije Terezije cesta 14 18—16
 priporoča svoje izvrstne

brane, pluge, ameriške kosilne
 stroje, slamoreznice, mlatilnice,
 čistilnice, motorje, železne blagajne,
 kuhinjsko opravo, štedilnike, peči,
 kakor tudi želez-
 niške šine, tra-
 verze, cement in
 sploh vse stavbne
 potrebščine,
 trombe, cevi in
 tehtnice.

Nizke cene!
 Točna postrežba, solidno blago!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavniča K 3.000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

52 52—9

Poštne hranilnice št. 12.921.

Ustanovljena leta 1896.

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna v hiši št. 1 (pri Tomanu)

sprejema in izplačuje hranilne vloge ter jih obrestuje po 4 3/4 % od prvega dneva vlaganja sledečega meseca in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga.

Uradne ure so ob nedeljah od 1. do 5. ure ter vsako sredo od 4. do 6. ure popoldne. 22 25—16

Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne, izvemši praznikov.

Le oni ne mara testenin, ki ni še

»Pekatele« obkusil!

25 19—16

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure dopoldne.

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 1/2 % in amortizaciji najmanj 1/2 %, na osebni kredit po 6 %. 2 25—16

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Stanje hranilnih vlog nad 36 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA.

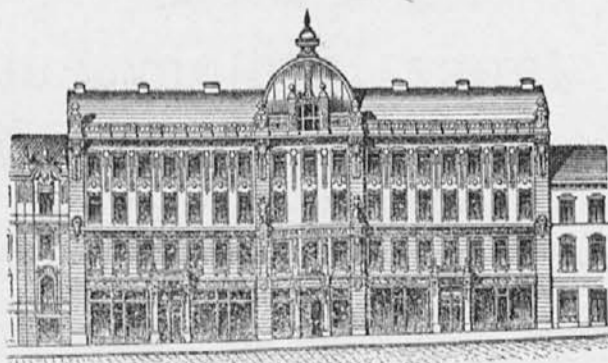
Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4 % ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4 % na leto. Z obrestmi ob enem pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 1/2 leta. Kdor plačuje 6 % izposojenega kapitala, poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

7 25—16

**Somišljeniki, narodnjaki, naročajte
 in širite „Slovenski dom!“**

**! Deset zapovedi za kmetovalca
 in deset zapovedi za zdravje !**

lepo tiskanih, prav zastoj in
 franko po pošti dobi vsak, ki
 piše ponje od lekarnarja

Trnkóczyja v Ljubljani,
 zraven rotovža. 33 25—16

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varne

BLAGAJNE

izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**

Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.
 43 24—15

Priporoča se manufakturna trgovina

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

55 8—5

Lingarjeva ulica * LJUBLJANA * Stritarjeva ulica.

Zaloga

modnega, svilnatega in volnenega blaga za ženske obleke
 in bluže, perilni barhent za obleke, bluže itd.

Novosti

volnenih, ženilastih, rut, šerp, velike rute suknene in pletnene.

Zaloga

modnega blaga za moške obleke, površnike in zimske suknje.

Zaloga

garnitur zastorjev in raznovrstnih preprog.

Zaloga

odej šivanih, volnenih in pavolnotih, kocev, plaht i. t. d.

Popolna oprema za neveste.

Postrežba poštena.

Cene najnižje.

AGRO-MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z. o. z.

Ljubljana, Janez Terdinova ulica št. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt, kakor poljedelske
 in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro, soliter, kalijevo sol itd.), modro
 galico, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd.

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenskih, istrskih, dal-
 matinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako dobro in
 hitro postreže.

2 54—16